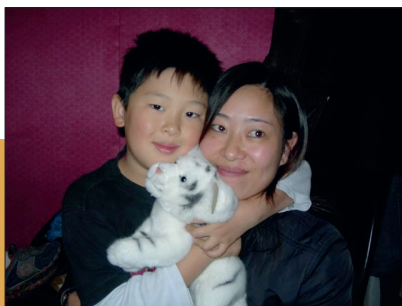

Hui en de macht van

DE REPORTAGE OVER DE 8-JARIGE HUI DIE SAMEN MET ZIJN MOEDER IN DE GEVANGENIS BELANDDE, CULMINEERDE IN EEN WARE HUI-HYPE. HUI EN ZIJN MOEDER ZIJN INMIDDELS VRIJ. EEN TERUGBLIK.

Ellen de Vries

◆ ‘Dit is de gelukkigste dag van mijn leven’, hoorde KRO-radio-verslaggever Jonneke van Wierst Hui boven het feestgedruis uitroepen, toen ze belde om hem te feliciteren met zijn 8e verjaardag. Wat wilde hij nog meer: een nieuw huis, een voorlopige verblijfsvergunning en, vanwege het generaal pardon, uitzicht op een status. Onkinderlijke wensen. Bijna een half jaar geleden zag de toekomst van Hui er minder zonnig uit, zat hij samen met zijn moeder Xiu Qin Chen achter de tralies in Zeist. Xiu’s verhaal staat voor dat van veel anderen. Xiu, wees, kwam op haar 16e vanuit China in Nederland, zonder papieren en hoogzwanger van Hui. Ze was een van de vierduizend ama’s (alleenstaande minderjarige asielzoekers), die vóór 2001 asiel had aangevraagd.

Media-acties

- ◆ van 30 mei tot en met 29 december 2006 volgt programmamaker Jonneke van Wierst Xiu en 4000 anderen in het gelijknamige programma.
- ◆ 20 september hoort Sipke Jan Bousema aflevering 18 van ‘Xiu’ (KRO). Diezelfde avond doet hij een oproep in RTL-Boulevard.
- ◆ 22 september verschijnt Jonneke van Wierst in KRO’s ‘Goedemorgen Nederland’. Diezelfde dag besteden de KRO en de Avro aandacht aan Hui en de andere kinderen die vastzitten in vreemdelingendetentie in DingenDieGebeuren en Hagensopdemiddag (radio).
- ◆ Vanaf 24 september: De Avro zendt op tv spotjes uit met ‘Dit is Hui; hij is 8 jaar en zit in de gevangenis’. De Avro besteedt die week in al haar programma’s aandacht aan de zaak (o.a. in EénVandaag). De berichtgeving verspreidt zich die week over andere media.

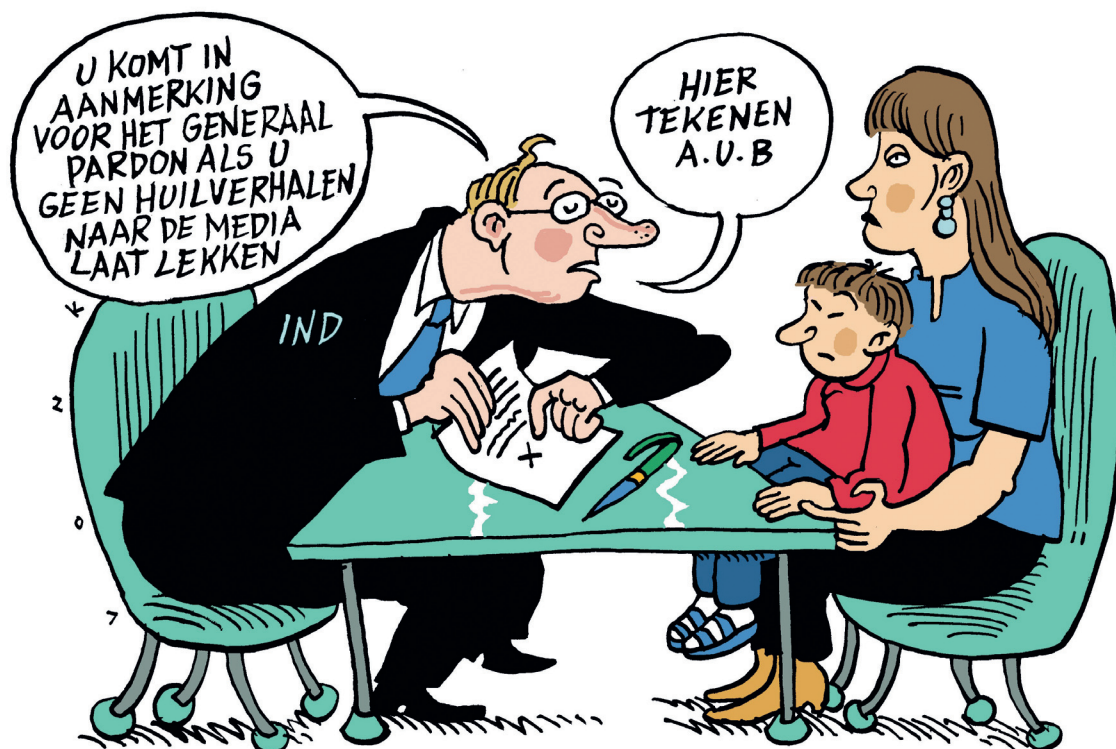
Haar verzoek was weliswaar afgewezen, maar ze werd gedoogd, kreeg een zakcentje, tot het kabinet in 2005 de uitkering stopte en besloot werk te maken van haar uitzetting. Teruggaan naar China was onmogelijk, want de Chinese ambassade weigerde haar een *laissez-passer* zonder geldig legitimatiebewijs. En daarover had Xiu nooit beschikt. Nederland negeert dergelijke feiten, zegt Van Wierst. Xiu werd opgesloten, omdat ze geweigerd zou hebben mee te werken aan uitzetting. Andere ama’s werden ook opgesloten of doken onder in de illegaliteit. Van Wierst deed al onderzoek naar ama’s toen ze gebeld werd door de jongerenafdeling van Vluchtelingenwerk Amsterdam: ‘Hier móet media-aandacht voor komen. Wat hier gebeurt kán niet.’

Vanaf mei tot en met december 2006 volgde Van Wierst het wel en wee van Xiu en vierduizend andere ama’s. Ze stond er aanvankelijk nuchter tegenover. Naarmate ze zich meer verdiepte in het onderwerp, steeg haar verbazing. ‘Mij bekreep het gevoel dat hier sprake was van een oneerlijke strijd tussen machteloze individuen en een keiharde overheid.’ Natuurlijk zijn er ook ama’s die liegen over hun leeftijd, maar betraft op tegenstrijdige beweringen heeft ze de moeder van Hui nooit. Haar viel op dat er in het zogenaamde eerste en nadere gehoor door de IND niet goed doorgevraagd was. De IND had in dit geval geen enkele poging gedaan erachter te komen hoe Xiu zwanger was geworden en wat ze allemaal had meegemaakt. Helaas, zo ontdekte ze, gold dat niet alleen voor Xiu. ‘Er lijkt bij de IND een mentaliteit te heersen waarbij ervan uitgegaan wordt dat iedereen liegt.’

Toen Van Wierst berichtte dat Hui op 19 september in de gevangenis was beland, sloeg de bliksem in bij Avro-presentator Sipke Jan Bousema, tevens Unicef-ambassadeur. Hij hoorde de uitzending, belde RTL-Boulevard om er bijna snikkend zijn beklag te doen: een kind hoort niet in de cel. Hij mobiliseerde de Avro en andere landelijke media. Desgevraagd adviseerde Van Wierst de school van Hui lokale media te benaderen: AT5 en Het Parool. Er werden Kamervragen gesteld en er werden acties en demonstraties georganiseerd. Op 16 oktober kwamen Hui en zijn moeder vrij op grond van ‘nieuwe feiten’, die overigens niet onthuld werden.

Van Wierst: ‘De hype is eigenlijk ontstaan door Sipke Jan.’ De impact? ‘Dat hij eerder is vrijgelaten. Uiteindelijk zou hij ook vrijgekomen zijn; hij en zijn moeder waren niet uitzetbaar.’ De verdienste van de media is volgens haar ook dat de discussie

n de media

Illustratie
Berend Vonk

werd aangezwengeld. Dat die plaatsvond vlak voor de verkiezingen was gunstig. 'Het is een droomscenario je onderwerp zo op de kaart te kunnen zetten.'

In een verweer stelde de minister voor Vreemdelingenbeleid en Integratie Rita Verdonk, dat het de keuze van de moeder was Hui bij zich te houden. 'Maar waar moest hij anders naartoe? Het was Hui die ervoor koos bij zijn moeder te zijn. En heeft het kind dan geen rechten?', vraagt Van Wierst zich af. 'De werkelijke discussie had moeten zijn of het terecht was dat Xiu in vreemdelingenbewaring zat.' Verdonk verweet Van Wierst in een persoonlijk treffen na een KRO-uitzending een slecht journalist te zijn: te betrokken bij haar onderwerp en bovendien zou ze geen wederhoor hebben toegepast. Van Wierst weerstreeft: 'Verdonk wàs het wederhoor.' Ze vindt: 'Objectieve journalistiek bestaat niet. Dit zat scheef en dat wilde ik aantonen. Ik heb bovendien elke keer gedacht: klopt het, geloof ik dit? Ik heb dossiers doorgelooid. Altijd is hetzelfde verhaal verteld. Verdonk zei in de uitzending dat Xiu alias-gebruikte, maar dat is niet waar.'

Op een gegeven moment werd Van Wierst zelf uitgenodigd in discussieprogramma's. 'Sommigen – zowel luisteraars als collega's – waren van mening dat ik mij niet in discussies had moeten mengen met het oog op mijn journalistieke onafhankelijkheid. Maar dat vind ik flauwekul. Ik ben geen journalist geworden om

discussies los te maken en er vervolgens met de handen in de zakken bij te staan kijken hoe de argumenten die ik met veel tijd en aandacht heb aangeleverd van tafel worden geveegd. Misschien heb ik niet altijd de juiste toon getroffen; ik ben een emotioneel mens.' Dan word je in Nederland snel ontoerekeningsvatbaar verklaard, weet ze. Reden waarom ze ook veel uitnodigingen heeft afgeslagen. 'Ik wilde niet de Maurice de Hond van Hui worden, maar soms werden er zoveel onjuistheden verkondigd dat ik wel moest reageren.'

Ze heeft zich verwonderd over media die maar klakkeloos beweringen van de IND overnamen. Dieptepunt voor haar was de uitzending van Nova waarin Verdonk geen enkel tegenwicht kreeg. Dit, terwijl Van Wierst juist meende Ver-

donks argumenten voldoende ontzenuwd te hebben.

Onder druk van politiek, media en publieke opinie zijn Hui en Xiu uiteindelijk vrijgelaten op grond van de zogenaamde B 9-regeling. De IND wenste mediastilte in ruil voor de verleende 'gunst', ook uit angst voor een 'aanzuigende werking', zegt Van Wierst. Ook zij kreeg de opdracht te zwijgen over de aard van de 'nieuwe feiten' die de IND boven tafel had gekregen waardoor Xiu de gevangenis mocht verlaten. De IND was er ondertussen namelijk achtergekomen dat zij slachtoffer van vrouwenhandel was. Iets, wat je volgens Van Wierst in de

verslagen van de eerste en verdere IND-verhoren al tussen de regels door had kunnen lezen.

Xiu vond zwijgen niet erg; ze schaamde zich vreselijk voor de bekentenis die de IND haar had afgedwongen. 'Maar wat doe je als journalist? Je weegt belangen af. Voor mij telde dat Xiu haar verhaal niet aan de grote klok wilde hangen en ik wilde haar veiligheid niet in gevaar brengen. Inmiddels heeft Xiu aangifte gedaan en daarmee is ze een van de eerste Chinese vrouwen die dat heeft aangedurfd. Dus ik denk dat het ware verhaal nu wel verteld kan worden.'

De volgende serie van Van Wierst gaat over Chinese vrouwenhandel.

Alle afleveringen van de radiodocussoap De toekomst van Xiu (en 4000 anderen) zijn terug te beluisteren op:

http://10pdemiddag.kro.nl/docusoaps/amas/inleiding_amas.aspx

**'Ik wilde niet
de Maurice de Hond
van Hui worden'**